

Afrapportering

Kortlægning af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor

Uddannelsesnævnet for de faglige udvalg på detailhandels-, handels- og kontoruddannelsen

Indhold

1. Formål og indhold	2
2. Leverandør af kortlægningen.....	3
3. Kortlægningens datagrundlag og metoder.....	3
3.1.1 Desk research og ekspertinterviews	4
3.1.2 Brancheafdækning af fremtidigt kompetencebehov	4
3.2 Undersøgelse blandt uddannelsernes hovedforløbsskoler.....	4
3.3 Skriftlig Survey om fremtidige kompetencebehov uddannelsens lærepladser	5
4. Fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling	5
4.1 Tværgående konklusioner	6
4.1.1 Tværgående konklusioner på desk research og ekspertinterviews	6
4.2 Konklusioner kompetencebehov detailhandelsuddannelsen	7
4.3 Konklusioner kompetencebehovet handelsuddannelsen	9
4.4 Konklusioner kompetencebehovet kontoruddannelsen.....	10
5. Kortlægningens resultater supplerer eller underbygger viden fra eksisterende rapporter og analyser af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling.....	12
6. Udfordringer og løsninger i relation til at sikre fremtidige kompetencebehov	13
7. Projektafvikling	16
7.1 Tilskudsmodtagers vurdering af, om projektet har bidraget til puljens formål.....	16
7.2 Erfaringer med gennemførelsen af kortlægningen.....	17
7.3 Opfølgning og anvendelse af projektets resultater.....	17
8. Bilag.....	18

1. Formål og indhold

De faglige Udvalg inden for Detailhandelsuddannelser, Handelsuddannelsen og Kontoruddannelser har med det bevilgede tilskud til faglige udvalg ift. grøn omstilling på 2 mio. kr. fra STUK, til en stor kortlægning af kompetencebehovet i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor kunne understøtte de enkelte faglige udvalgs arbejde med bæredygtighed og grøn omstilling.

På baggrund af viden fra gennemført kvalitativ afdækning af bæredygtighed på efteruddannelsesområdet foråret 2022, er konklusionerne at den grønne omstilling og bæredygtighed på det merkantile område vil afspejles i fremtidige kompetencebehov i private og offentlige virksomheder inden for:

- Nye forretningsmodeller i en cirkulær økonomi – generel forståelse for de nye forretningsmodeller, som følge af cirkulær økonomi og digitalisering for virksomhedens merkantile jobprofiler.
- Ledelse – på strategisk plan og implementering og forankring på medarbejderniveau.
- Indkøb – bæredygtige indkøb, produktdokumentation, værdikæder og genbrug.
- Salg – nye forretningsmodeller, kommunikation og markedsføring, produktdokumentation, retursystemer, udvidet produktansvar.
- Økonomi – omstilling til en grøn økonomi, nye ikke-finansielle data, businesscases for fremtidens investeringer, CO2-baseline, understøttelse af bæredygtighedsdokumentation, udvidet producentansvar mv., nye ICT-systemer.
- Logistik – nye materialeinfrastrukturer, koordinering mellem salg og indkøb, nye retursystemer, nye transportformer med CO2 neutrale, selvstyrende enheder, bæredygtige indkøb af transport, mærkning af transport og logistik.

Den kvantitative kortlægning af de fremtidige kompetencebehov de faglige udvalg har gennemført for de bevilgede midler er dels tænkt som en verificering af de afdækkede kompetencer i den kvalitative undersøgelse på efteruddannelsesområdet og dels en mulighed for at komme tættere på det fremtidige kompetencebehov de enkelte virksomheder og branchernes lærepladser prioriterer som de vigtigste kompetencer samt en tilkendegivelse af manglen på de faglærte kompetencer inden for detailhandel, handel og kontor.

Den kvantitative undersøgelse har derudover givet mulighed for at identificere andre kompetencebehov, hvor der er udfordringer, hvad der er af mulige løsninger og hvor behovet er i forhold til justeringer og fokusområder på de merkantile erhvervsuddannelser på områderne detailhandel, handel og kontor.

Den kvantitative afdækning har undersøgt kompetencebehov og udfordringer hos branchernes virksomheder, hos medarbejdere, hos aktørerne på hovedforløbsskolerne samt hos lærestederne

for at afdække et så detaljeret billede af, hvilke kompetencer, arbejdsopgaver og jobfunktioner, der kan understøtte den grønne omstilling i virksomhederne.

De tre uddannelsesområder detailhandel, handel og kontor er vægtet lige meget i kortlægningen, da de 3 uddannelser alle har lige stort fokus på de grønne kompetencer og det er relevant at få kortlagt behov for konkrete kompetencer i relation til grøn omstilling på alle 3 uddannelser.

Mål og resultatet for kortlægningen har været at få:

- Et overblik over hvilke indsatser, som virksomheder arbejder med eller forventer at komme til at arbejde med i fremtiden knyttet til den grønne omstilling inden for de brancheområder de 3 uddannelser dækker.
- En afdækning af de erfaringer og udfordringer aktørerne ser i forhold til et større fokus på den grønne omstilling hele vejen igennem erhvervsuddannelsernes hovedforløb. Herunder muligheder og udfordringer.
- En afklaring af hvordan lærepladserne på de 3 uddannelsesområder ser på bæredygtighed og grøn omstilling samt fremtidige kompetencebehov hos elever og de faglærte medarbejdere.
- Idékatalog med en række tiltag, med forslag til ændringer af og tilpasninger til i relation til inkorporering af grøn omstilling undervisningen på de 3 merkantile erhvervsuddannelser. Tiltag er inddelt efter hvilke aktører, der kan iværksætte dem, som eks. de faglige udvalg, hovedforløbsskolerne eller videnscentrene.

Der er for hver af de 3 erhvervsuddannelser detailhandel, handel og kontor udarbejdet 3 delrapporter samt idékatalog.

2. Leverandør af kortlægningen

De faglige udvalg har i forbindelse med kortlægning af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor samarbejdet med analyse- og konsulentvirksomheden Moos-Bjerre A/S, der har indgået et samarbejde med Teknologisk Institut.

3. Kortlægningens datagrundlag og metoder.

Den kvantitative kortlægning af fremtidens kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor er baseret på data fra indeholder tre delanalyser som er gennemført dels gennem 1382 telefoninterviews med branchernes virksomheder, samt svar på skriftlig Survey og analyse fra 473 af uddannelsernes lærepladser samt svar på skriftlig Survey fra 16 hovedforløbsskoler suppleret med 12 fokusgruppeinterviews på hovedforløbsskoler, der er godt i gang med arbejdet med implementering af bæredygtighed og grøn omstilling på deres hovedforløb.

3.1.1 Desk research og ekspertinterviews

Første del af undersøgelsen indeholder en desk research, der er tværgående for de tre uddannelsesområder og som baserer sig på en gennemgang af rapporter og forskningslitteratur om bæredygtighed ift. arbejdsmarkedet og erhvervsliv i Danmark og internationalt. Følgende eksempler er nogle af de mest anvendte kilder til rapporter om emnet: Cedefop, Concito, Dansk Industri og ILO. Fokus har været på bæredygtighed, grønne kompetencer og specifikke arbejdsopgaver inden for detailhandel, handel og kontor. Relevant litteratur er identificeret gennem søgning i forskningsdatabaser, internetsøgninger, gennem interviewede forskere og vidensmedarbejdere, via "snebold" - metoden hvor referencer fra en enkelt artikel/rapport anvendes til at identificere andre relevante stykker litteratur, hvis referencer igen bruges til ny litteratur samt Teknologisk Instituts egen REG LAB analyse fra 2021.

Desk research er suppleret med semistrukturerede kvalitative interviews med eksperter og videnspersoner i Danmark. Interviewpersonerne er identificeret via søgninger på danske universiteters forskerdatabaser, via publikationer, projekter og initiativer samt Teknologisk Instituts, Moos-Bjerre' og de faglige udvalgs netværk. De udførte ekspertinterviews har bidraget til rapporten gennem at kortlægge hvilke emner virksomhederne kommer til at beskæftige sig med, et nuanceret indblik i mere specifikke problemstillinger, muligheden for at efterprøve hypoteser og udsagn fra litteratur og validering af desk research, desuden har de identificeret andre eksperter samt relevant litteratur.

Desk researchen afsluttes med en analyse af, hvordan den grønne omstilling stiller nye krav til centrale funktioner blandt de tre uddannelsesgrupper. Analysen er struktureret efter et tredelt værdikæde-perspektiv, hhv. leverandører, internt i virksomheden samt markedet og salg. Kompetencebehovene er ligeledes struktureret i det tredelte værdikæde-perspektiv. Selvom ikke alle aspekter fra den sidste del af værdikæden (markedet og salg) er relevante i offentlige organisationer, skaber tilgangen overblik over de opgaver og udfordringer, virksomheder står overfor.

3.1.2 Brancheafdækning af fremtidigt kompetencebehov

Andel del af første delanalyse indeholder en omfattende afdækning af brancherelevante virksomheders fokus på grøn omstilling, igangværende aktiviteter, kompetencesituation samt deres ambitioner for grøn omstilling i fremtiden. Afdækningen er baseret på besvarelser fra 1382 virksomheder indhentet gennem telefoninterviews.

Med afsæt i Teknologisk Instituts typologisering af virksomheders grønne omstillingsniveau (REG LAB 2021), er der i undersøgelsen konstrueret et indeks, der gennem flere underliggende spørgsmål indfanger virksomhedernes nuværende kendskab, status og engagement ift. grøn omstilling. Konkret er indekset konstrueret ved at sammenlægge spørgsmål om kortlægning af miljøbelastning, reduktion af miljøbelastning fra driften, kendskab til miljøbelastningen af produkter og services samt om grøn omstilling indtænkes ved produktudvikling.

3.2 Undersøgelse blandt uddannelsernes hovedforløbsskoler

Analyseresultater fra spørgeskemaundersøgelse og fokusgruppeinterviews blandt hovedforløbsskoler, der udbyder de merkantile erhvervsuddannelser. Undersøgelsen har haft

fokus på, hvordan hovedforløbsskolerne arbejder med implementering af grøn omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor samt hvor de ser muligheder, udfordringer og konkrete forslag til tiltag på de 3 uddannelsesområder.

Moos-Bjerre har gennemført en skriftlig survey blandt 29 hovedforløbsskoler, der alle har en eller flere af de 3 erhvervsuddannelser, der afdækkes i kortlægningen. Der er indkommet svar på survey fra 16 hovedforløbsskoler, hvilket giver en svarprocent på 55%. Vurderingen er at survey har givet svar fra hovedforløbsskoler, der aktivt arbejder med grøn omstilling i undervisningen og som gerne vil samarbejde med de faglige udvalg om yderligere udvikling af de 3 erhvervsuddannelser for at understøtte den grønne omstilling i virksomhederne.

For at komme tættere på konkrete tiltag i de enkelte erhvervsuddannelser og samarbejder med virksomheder og lokale aktører om undervisningsaktiviteter og implementering af grøn omstilling i uddannelserne er gennemført 12 fokusgruppeinterviews. Hovedforløbsskolerne til fokusgruppeinterviews er udvalgt ud fra deres tilbagemeldinger i den skriftlige survey om deres grad af fokus på grøn omstilling i undervisningen.

3.3 Skriftlig Survey om fremtidige kompetencebehov uddannelsens lærepladser

Tredje del af kortlægning af det fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor indeholder en skriftlig survey blandt 3000 lærepladser fordelt ligeligt på de 3 erhvervsuddannelser. Gennem en flersporet rykkerprocedure indeholder kortlægningen svar fra 473 lærepladser, der ligeligt dækker og er fuldt valid for alle de 3 erhvervsuddannelser.

Lærepladserne på hvert af de tre uddannelsesområder har modtaget et spørgeskema, som de har besvaret i forhold til det uddannelsesområde de er godkendt til. Med spørgeskemaundersøgelsen til lærepladsvirksomhederne er følgende tematikker blevet kortlagt:

- Hvilke grønne omstillingsindsatser arbejder lærepladsvirksomhederne med aktuelt, og hvilke de forestiller sig at arbejde med i fremtiden?
- Hvilke kompetencer lærepladsvirksomhederne efterspørger, at fremtidige detailhandels-, handels- eller kontorelever får?

Moos-Bjerre og Teknologisk Institut har foretaget et afgrænset udtræk fra hjemmesidedatabasen lærepladsen.dk. og det samlede udtræk for hver enkelt uddannelse er renset for P-nummerdubletter, hvilket resulterede i en nettostikprøvestørrelse på 5.506, som endte med en udsendelse af skriftlig survey til 3000 virksomheder.

4. Fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling

I kortlægningen er det fremtidige kompetencebehov på de 3 merkantile erhvervsuddannelser inden for detailhandel, handel og kontor undersøgt, nedenfor opstilles de findings undersøgelsen har givet på tværs af de uddannelsesområder samt de specifikke kompetencebehov på henholdsvis detailhandels-, handels- og kontoruddannelsen.

4.1 Tværgående konklusioner

På tværs af de 3 erhvervsuddannelser har analysen afdækket følgende:

1. Branchernes virksomhederne store som små arbejder målrettet med grøn omstilling og dette fortsætter frem mod 2025.
2. For at kunne fortsætte arbejdet med grøn omstilling skal virksomhedernes faglærte arbejdskraftbehov afhjælpes. Der skal tilvejebringes flere fagligt uddannede merkantile medarbejdere, med større viden om grøn omstilling og bæredygtighed. Halvdelen af virksomhederne peger i kortlægningen på, at de inden for deres område (kontor, handel og detailhandel) mangler faglært arbejdskraft med færdigheder inden for grøn omstilling.
3. Virksomhederne efterspørger især kompetencer inden for:
 - Økonomi (omstilling til en grøn økonomi, ikke-finansielle data, businesscases for fremtidens investeringer, CO2-baseline, understøttelse af bæredygtighedsdokumentation m.m.) **(kontor)**
 - Bæredygtige indkøb (produktokumentation, værdikæder og genbrug) samt salg (nye forretningsmodeller, kommunikation og markedsføring, produktokumentation m.m.) **(handel)**.
 - Bæredygtigt salg og kunderådgivning samt indkøb (bæredygtige indkøb, produktokumentation, værdikæder og genbrug) **(detailhandel)**.

4.1.1 Tværgående konklusioner på desk research og ekspertinterviews

Erhvervsskolerne anerkendes bredt som en nøgleinstitution til at sikre grønne kompetencer til virksomhederne, men hovedvægten og fokus i relation til den grønne omstilling har hidtil været på de tekniske uddannelser.

Men hvis bæredygtighed tænkes som gradueret; en proces af omstilling, alle virksomheder kan gennemgå, står det klart, at grønne kompetencer ikke er forbeholdt de tekniske uddannelser og jobs. Der skal tværtimod kigges bredt mod samfundet og en grøn omstilling ved at sikre grønne kompetencer til alle dele af erhvervslivet.

Kontor-, handels- og detailhandelsuddannelsen er helt centrale her, da de merkantile profiler udfører vigtige funktioner i utallige danske virksomheder. En styrkelse af de grønne kompetencer blandt merkantilt uddannede, vil derfor kunne mærkes i hele det danske erhvervsliv. En styrkelse af grønne merkantile kompetencer vil have stor indvirkning på de danske virksomheders evne til at realisere egne og samfundets mål om et mere bæredygtigt erhvervsliv. Desuden vurderes det i kortlægningen at der ligger et kæmpe værdimæssigt potentiale for den enkelte elev, der lykkes med at tilegne sig grønne kompetencer. Et større fokus på reelle grønne kompetencer kan i høj grad give den enkelte elev mening og styrke i dennes faglige identitet og stolthed.

Kortlægningen har identificeret en række områder i værdikæden, der bliver påvirket af den grønne omstilling, og hvor der vil blive stillet nye kompetencekrav til detailhandels-, handels- og kontoruddannede, som er:

I) Leverandører

På leverandørsiden vil den grønne omstilling stille nye krav til kommunikation, logistik, materialer og dokumentation, miljømærkninger og udbud/licitationer. Dette vil primært berøre handels- og kontorområdet

II) Internt i virksomheden

Internt i virksomhederne vil den grønne omstilling have stor indvirkning på grønne regnskaber, kommunikation, logistik og lagerstyring, emballage, ledelse og HR samt administration. Her stilles især nye krav til kontoruddannede.

III) Markedet og salg

I virksomhedernes markedsrelationer vil den grønne omstilling primært påvirke kunderådgivning, kommunikation, markedsføring, butiksindretning og e-handel. detailhandelsuddannede vil især skulle omstille sig til et grønnere marked her.

4.2 Konklusioner kompetencebehov detailhandelsuddannelsen

Konklusioner om det fremtidige kompetencebehov i relation til grøn omstilling kommer af svar fra 509 virksomheder med detailhandelsuddannede medarbejdere. Det har givet det faglige udvalg nedenstående viden om det fremtidige kompetencebehov på detailhandels området i relation til grøn omstilling.

Telefoninterviews i detailhandels virksomheder

Nedenstående konklusioner bygger på svar fra 400 virksomheder med detailhandelsuddannede medarbejdere.

- 30 pct. af virksomhederne har i meget høj, til nogen grad kortlagt deres miljøbelastning. Store virksomheder kortlægger i langt højere grad end små.
- 70 pct. af virksomhederne har i meget høj grad, høj grad eller i nogen grad reduceret deres miljøbelastning. Store virksomheder reducerer i højere grad end små.
- 52 pct. af virksomhederne kender i meget høj til nogen grad til miljøbelastningen af deres produkter/services. Store virksomheder er i højere grad bevidste end små.
- 76 pct. af virksomhederne forventer at de i meget høj grad eller i høj grad at arbejde yderligere med grøn omstilling. Særligt store samt mindre omstillede virksomheder forventer at skulle arbejde yderligere.
- 44 pct. af virksomhederne peger på efteruddannelse af nuværende medarbejdere og 31 pct. peger på ekstern rådgivning og bistand som kilde til nye kompetencer.

- Over 60 pct. af virksomhederne vurderer, at deres nuværende medarbejdere har ingen eller kun basale kompetencer inden for ikke finansielle data, cirkulær økonomi, verdensmål, grøn beskatning og afgifter samt lovgivning og producentansvar.
- Virksomhederne vurderer at fremtidige fokusområder korresponderer med medarbejdernes nuværende kompetencer. Det er særligt bæredygtige indkøb (55 pct.), branchespecifik viden om bæredygtighed og grøn omstilling (53 pct.) samt generel viden om grøn omstilling (46 pct.).
- 56 pct. af de adspurgte virksomheder angiver, at de i høj til nogen grad mangler faglært arbejdskraft med færdigheder inden for grøn omstilling. Det er især bæredygtigt salg og kunderådgivning (42 pct.), indkøb (40 pct.) samt nye forretningsmodeller (39 pct.) der peges på.

Skriftlig survey hos lærepladser

Der er udsendt skriftlig survey til 1063 lærepladsvirksomheder på detailhandelsuddannelsen, hvoraf 109 lærepladsvirksomheder godkendt til detailhandelsuddannelsen har svaret (svarende til 10 pct. og dermed en valid og solid svarprocent).

Konklusionerne fra den skriftlige survey er følgende:

- 87 pct. af lærepladsvirksomhederne er godt på vej eller aktivt grønne.
- 55 pct. af lærepladsvirksomhederne ser det som en konkurrencefordel at have grønne eller mere grønne produkter/services end konkurrenterne.
- Lærepladserne angiver, at det især er generel viden og branchespecifik viden om bæredygtighed samt bæredygtige indkøb, der er de fremtidige fokusområder.
- Lærepladsvirksomhederne angiver at de kompetencer de efterspørger hos deres detailhandelselever, er "generel viden om bæredygtighed og grøn omstilling" (66 pct.). 64 pct. af lærepladsvirksomhederne angiver, at det er vigtigt, at eleverne får kompetencer inden for "branchespecifik viden om bæredygtighed og grøn omstilling", og 60 pct. angiver, at det er vigtigt med kompetencer inden for "dokumentation og mærkning af produkter". 58 pct. af lærepladsvirksomhederne finder det vigtigt, at detailhandelselever opnår kompetencer inden for "bæredygtige indkøb". 52 pct. finder det ligeledes vigtigt med kompetencer inden for "Lovgivning og udvidet producentansvar", mens 43 pct. angiver "cirkulær økonomi".
- Halvdelen af lærepladsvirksomhederne angiver at det især er relevant, at fremtidige detailhandelselever på deres skoleophold lærer at blive bevidste om kunders grønne købsmønstre og at anvende viden om det bæredygtige salg. Desuden finder lærepladsvirksomhederne det også vigtigt, at fremtidige detailhandelselever lærer at være bevidste om producentansvar og bæredygtig udvikling, og at de kan skelne mellem forskellige dokumentations- og mærkningsordninger samt at de kan forholde sig kritisk til produkters bæredygtighed. Desuden angiver 43 pct. af lærepladsvirksomhederne, at de finder det vigtigt, at eleverne bliver bevidste om grøn virksomhedsprofilering, mens 42 pct. finder det vigtigt, at de lærer at kommunikere grønne tiltag og aktiviteter.

4.3 Konklusioner kompetencebehovet handelsuddannelsen

Konklusioner om det fremtidige kompetencebehov i relation til grøn omstilling kommer af svar fra 555 virksomheder med handelsuddannede medarbejdere. Det har givet det faglige udvalg nedenstående viden om det fremtidige kompetencebehov på handelsområdet i relation til grøn omstilling.

Telefoninterviews i handels virksomheder

Nedenstående konklusioner bygger på svar fra 478 virksomheder med handelsuddannede medarbejdere.

- 33 pct. af virksomhederne har i meget høj til nogen grad kortlagt deres miljøbelastning. Store virksomheder kortlægger i langt højere grad end små.
- 73 pct. af virksomhederne har i meget høj grad, høj grad eller i nogen grad reduceret deres miljøbelastning. Store virksomheder reducerer i højere grad end små.
- 57 pct. af virksomhederne kender i meget høj til nogen grad til miljøbelastningen af deres produkter/services. Store virksomheder er i højere grad bevidste end små.
- 80 pct. af virksomhederne forventer i meget høj grad eller i høj grad at arbejde yderligere med grøn omstilling. Særligt store samt mindre omstillede virksomheder forventer at skulle arbejde yderligere.
- 48 pct. af virksomhederne peger på efteruddannelse af nuværende medarbejdere, og 38 pct. peger på ekstern rådgivning og bistand som kilde til nye kompetencer.
- Over 60 pct. af virksomhederne vurderer, at deres nuværende medarbejdere har ingen eller kun basale kompetencer inden for ikke finansielle data, cirkulær økonomi, verdensmål, grøn beskatning og afgifter samt lovgivning og producentansvar.
- Virksomhedernes fremtidige fokusområder korresponderer med medarbejdernes nuværende kompetencer. Det er særligt generel viden om grøn omstilling (50 pct.), bæredygtige indkøb (48pct.) samt branchespecifik viden om bæredygtighed og grøn omstilling (48 pct.).
- Halvdelen af virksomhederne peger på, at der inden for handelsområdet er et stort behov for grønne kompetencer, her er det især indkøb (47 pct.), salg (43 pct.) samt logistik (42 pct.), der peges på.

Skriftlig survey hos lærepladser

Der er udsendt skriftlig survey til 1063 lærepladsvirksomheder på handelsuddannelsen, hvoraf 77 af lærepladsvirksomheder godkendt til handelsuddannelsen har svaret (svarende til 7 pct. og dermed en valid og solid svarprocent).

- 70 pct. af lærepladsvirksomhederne er godt på vej eller aktivt grønne ift. den grønne omstilling.

- 69 pct. af lærepladsvirksomhederne ser det som en konkurrencefordel at have grønne eller mere grønne produkter/services end konkurrenterne.
- Lærepladsvirksomheder (66 pct.) angiver 'generel viden om bæredygtighed og grøn omstilling' som et fokusområde, de kommer til at arbejde med i fremtiden. Næsten lige så stor en andel (64 pct.) af lærepladsvirksomhederne angiver 'branchespecifik viden om bæredygtighed og grøn omstilling' som noget, de i fremtiden kommer til at arbejde med.
- Den kompetence flest lærepladsvirksomheder efterspørger hos deres handelselever er "generel viden om bæredygtighed og grøn omstilling" (72 pct.). 66 pct. af lærepladsvirksomhederne angiver, at det er vigtigt, at eleverne får kompetencer inden for "branchespecifik viden om bæredygtighed og grøn omstilling", og 56 pct. angiver, at det er vigtigt med kompetencer inden for "dokumentation og mærkning af produkter". 51 pct. af lærepladsvirksomhederne finder det vigtigt, at handelselever opnår kompetencer inden for "lovgivning og udvidet producentansvar". 51 pct. finder det ligeledes vigtigt med kompetencer inden for "bæredygtighedsdokumentation", mens 50 pct. angiver "bæredygtige indkøb". Lidt færre (48 pct.) af lærepladsvirksomhederne finder det vigtigt med kompetencer inden "cirkulær økonomi, verdensmålenes kobling til bæredygtighed og grøn omstilling" (48 pct.).
- Lærepladsvirksomhederne finder det især relevant at fremtidige handelselever på deres skoleophold lære at anvende viden om det "bæredygtige salg og kunderådgivning". 64 pct. af lærepladsvirksomhederne har svaret, at det i høj grad eller meget høj grad er vigtigt, at handelseleverne lærer dette. Næsten lige så mange angiver, at det relevant at lærer at "kommunikere grønne tiltag/produktion og aktiviteter" (58 pct.). Halvdelen af lærepladsvirksomhederne finder det også vigtigt, at fremtidige handelselever lærer at skelne mellem forskellige "dokumentations- og mærkningsordninger", at "udføre aktiviteter ifm. grøn omstilling" samt at være bevidste om "producentansvar og bæredygtig produktudvikling" samt at eleverne får en større viden om "fremtidens værdikæder og produkters livscyklus", lærer at relatere og omsætte "bæredygtigheds mål til virksomhedens forretningsområder". Desuden skal eleverne lære at forholde sig kritisk til "produkters bæredygtighed", at være bevidste om "bæredygtig logistik" og "anvende viden om grøn omstilling på tværs af hele værdikæden".

4.4 Konklusioner kompetencebehovet kontoruddannelsen

Konklusioner om det fremtidige kompetencebehov i relation til grøn omstilling kommer af svar fra 791 virksomheder med kontoruddannede medarbejdere. Det har givet det faglige udvalg nedenstående viden om det fremtidige kompetencebehov på kontor området i relation til grøn omstilling.

Telefoninterviews i virksomheder på kontorområdet

Nedenstående konklusioner bygger på svar fra 504 virksomheder med kontoruddannede medarbejdere.

- 30 pct. af virksomhederne har i meget høj til nogen grad kortlagt deres miljøbelastning. Store virksomheder kortlægger i langt højere grad end små.

- 67 pct. af virksomhederne har i meget høj grad, høj grad eller i nogen grad reduceret deres miljøbelastning. Store virksomheder reducerer i langt højere grad end små.
- 48 pct. af virksomhederne kender i meget høj til nogen grad til miljøbelastningen af deres produkter/services. Store virksomheder er i højere grad bevidste end små.
- 74 pct. af virksomhederne forventer i meget høj grad eller i høj grad at arbejde yderligere med grøn omstilling. Særligt store samt mindre omstillede virksomheder forventer at skulle arbejde yderligere med grøn omstilling.
- 52 pct. af virksomhederne peger på efteruddannelse af nuværende medarbejdere og 36 pct. peger på ekstern rådgivning og bistand som kilde til nye kompetencer.
- Over 50 pct. af virksomhederne vurderer, at deres nuværende medarbejdere har ingen eller kun basale kompetencer inden for lovgivning, ikke finansielle data, verdensmål, grøn beskatning og afgifter samt cirkulær økonomi.
- Virksomhedernes fremtidige fokusområder korresponderer med medarbejdernes nuværende kompetencer. Det er særligt generel viden om grøn omstilling (48 pct.), bæredygtige indkøb (48 pct.) samt branchespecifik viden om bæredygtighed og grøn omstilling (38 pct.).
- Halvdelen af virksomhederne peger på, at der inden for kontorområdet er et stort behov for grønne kompetencer. Det er især økonomi (53 pct.), nye forretningsmodeller (39 pct.) samt miljøkrav (38 pct.), der peges på.

Skriftlig survey hos lærepladser

Der er udsendt skriftlig survey til 1063 lærepladsvirksomheder på kontoruddannelsen, hvoraf 287 lærepladsvirksomheder godkendt til kontoruddannelsen har svaret (svarende til 27 pct. og dermed en valid og solid svarprocent).

- 78 pct. af lærepladsvirksomhederne er godt på vej eller aktivt grønne ift. den grønne omstilling.
- 47 pct. af lærepladsvirksomhederne ser det som en konkurrencefordel at have grønne eller mere grønne produkter/services end konkurrenterne.
- Det er generel viden om bæredygtige indkøb, verdensmålenes kobling til grøn omstilling samt branchespecifik viden der er virksomhedernes fremtidige fokusområder.
- Lærepladsvirksomheder (62 pct.) efterspørger hos deres kontorelever er generel viden om "bæredygtighed og grøn omstilling". 53 pct. af lærepladsvirksomhederne angiver, at det er vigtigt, at kontoreleverne får kompetencer inden for "bæredygtige indkøb" og 49 pct. angiver, at det er vigtigt med kompetencer inden for "verdensmålenes kobling til bæredygtighed og grøn omstilling".

- Fælles for de lærepladsvirksomhederne i den private sektor og den offentlige sektor gælder det, at generel viden om "bæredygtighed og grøn omstilling" og kompetencer inden for "bæredygtige indkøb" vægtes højt. Når det drejer sig om "beskatning og afgifter", adskiller efterspørgslen fra lærepladsvirksomhederne sig, alt efter om lærepladsvirksomheden er placeret i den offentlige eller private sektor. Her angiver lærepladsvirksomhederne placeret i den private sektor i 44 pct. af tilfældene, at det er en meget vigtig eller vigtig kompetence, mens dette kun gør sig gældende i 13 pct. af tilfældene i den offentlige sektor. Modsat ses en overvægt af lærepladsvirksomheder placeret i den offentlige sektor (58%), der angiver, at "verdensmålenes kobling til bæredygtighed og grøn omstilling" er en meget vigtig eller vigtig kompetence for kontorelever, hvor 44 pct. af lærepladsvirksomhederne placeret i den private sektor angiver dette.
- Lærepladsvirksomhederne angiver at det især er relevant at fremtidige kontorelever på deres skoleophold lærer at "optimere arbejdsprocesser i en bæredygtig retning" for at undgå ressourcespild. 53 pct. af lærepladsvirksomhederne har svaret, at det i høj grad eller meget høj grad er vigtigt, at kontoreleverne lærer dette. 43 pct. af lærepladsvirksomhederne finder det også vigtigt, at fremtidige kontorelever lærer at forstå de overordnede sammenhænge på tværs af virksomheden eller den offentlige organisation i forhold til grøn omstilling.

5. Kortlægningens resultater supplerer eller underbygger viden fra eksisterende rapporter og analyser af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling.

Kortlægningens resultater supplerer og verificerer det kompetencebehov

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse (HAKL) afdækkede i en kvalitativ og eksplorativ afdækning af bæredygtighed på efteruddannelsesområdet i foråret 2021. Gitte Haar fra Center for cirkulær økonomi og Birgitte Hoberg Sloth fra BDO udarbejdede analysen for HAKL. Her blev det identificeret hvordan arbejdsfunktioner og kompetencekrav til salgs- og kundemedarbejdere, indkøbs- og logistikassistenter, økonomimedarbejdere, administrative medarbejdere i det private såvel som det offentlige påvirkes af bæredygtighed, grøn omstilling og ændrede forretningsmodeller.

I undersøgelsen blev udarbejdet et kvalificeret og valideret billede af megatrends inden for grøn omstilling og bæredygtighed, identificeret med et udsnit af virksomheder, der dækkede jobområderne. Dette blev udmøntet i et kvalificeret og valideret strategisk kompetenceportræt, der tegnede det fremtidige kompetencebehov på de merkantile jobprofiler.

Den kvalitative afdækning CCØ og BDO gennemførte, afdækkede et betydeligt kompetencegab baseret på en vurdering af nuværende og et fremtidigt kompetenceniveau på 10 kompetenceprofiler for faglærte og ufaglærte medarbejdere inden for HAKLs jobområder: Administration, Detailhandel, Handel & Logistik, Offentlig forvaltning og sagsbehandling samt Viden og forretningsservice.

Desuden blev de kompetenceområder, der skal have et særligt fokus i den grønne omstilling fremover på HAKL's område identificeret til følgende:

- Nye forretningsmodeller i en Cirkulær økonomi – generel forståelse for de nye forretningsmodeller, som følge af Cirkulær økonomi og digitalisering for virksomhedens merkantile jobprofiler.
- Ledelse – på strategisk plan og implementering og forankring på medarbejderniveau.
- Indkøb – bæredygtige indkøb, produktdokumentation, værdikæder og genbrug.
- Salg – nye forretningsmodeller, kommunikation og markedsføring, produktdokumentation, retursystemer, udvidet produktansvar.
- Økonomi – omstilling til en grøn økonomi, nye ikke-finansielle data, businesscases for fremtidens investeringer, CO2-baseline, understøttelse af bæredygtighedsdokumentation, udvidet producentansvar mv., nye ICT-systemer.
- Logistik – nye materialeinfrastrukturer, koordinering mellem salg og indkøb, nye retursystemer, nye transportformer med CO2 neutrale, selvstyrende enheder, bæredygtige indkøb af transport, mærkning af transport og logistik.

Projektbeskrivelsen af projektet kortlægning af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor har taget udgangspunkt i den kvalitative undersøgelse som efteruddannelsesudvalget har lavet. Det var formålet at få valideret den kvalitative undersøgelses konklusioner med en større kvantitativ afdækning. Den kvantitative undersøgelse tager i interview med virksomhederne derfor udgangspunkt i de fremtidige kompetencer afdækket i HAKL' analyse. 1900 virksomheder der dækker de 3 erhvervsuddannelser detailhandel, handel og kontor har derfor i kortlægningen af fremtidige kompetencer i forhold til den grønne omstilling på detailhandel, handel og kontor givet et kvantitativt og verificeret billede af de fremtidige kompetencer i forhold til den grønne omstilling og et konkret billede af, hvordan virksomhederne ser behovet for kompetencer nu og fremover i forhold til den grønne omstilling i virksomhederne.

Desuden har undersøgelsens taget udgangspunkt i rapporten "SMV'ers samarbejde om grøn omstilling" REG LAB 21, som Teknologisk Institut har lavet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Idet kortlægningen af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling anvender "Den grønne omstillingstrappe", som også er anvendt i REG LAB rapporten, til at identificere virksomhedernes modenhed og niveau i forhold til den grønne omstilling. Og her ses det, at de faglige udvalgs kortlægning af virksomhedernes modenhed i forhold til den grønne omstilling placerer sig op ad REG LAB rapportens resultater, nemlig at de store virksomheder er et skridt foran og at de mindre virksomheder er godt på vej samt at alle virksomhederne forventer at arbejde endnu mere med grøn omstilling fremover.

Kortlægningen supplerer også andre rapporter om afdækning af kompetencebehov, så som "Fremtidens grønne arbejdsmarked" – August 22 udarbejdet af Tænk tanken mandag morgen og CONCITO, idet fokus på grønne kompetencer ofte forbindes med "grønne" jobs i relation til energi og CO2 reduktion.

6. Udfordringer og løsninger i relation til at sikre fremtidige kompetencebehov

Kortlægningen har identificeret udfordringer i forhold til yderligere implementering af kompetencer i forhold til grøn omstilling på de 3 merkantile erhvervsuddannelser inden for detailhandel, handel og kontor på nedenstående områder:

Udfordringer på det merkantile grundforløb

I forhold til det merkantile grundforløb både EUD men især EUX, der indeholder en del grundfag og gymnasiale grundfag har hovedforløbsskolerne italesat, at det er et problem, at de ministerielle fastsatte grundfag ikke i deres beskrivelser har implementeret bæredygtighed og grøn omstilling, så det fremgår klart af deres målbeskrivelser og dermed pensum. Det virker begrænsende for arbejdet med bæredygtighed og grøn omstilling allerede på den merkantile uddannelses grundforløb, der skal lægge et godt grundfundament i forhold til kendskabet til verdensmål og bæredygtighed mere generelt.

Det giver den udfordring at det i øjeblikket ikke er muligt at nå et højt nok niveau på hovedforløbet i forhold til de brancherettede kompetencer om bæredygtighed og grøn omstilling. De merkantile erhvervsuddannelsers hovedforløb skal bygge oven på en bred generel viden om verdensmål og bæredygtighed med de brancherettede og arbejdsopgaverelaterede kompetencer i forhold til bæredygtighed og grøn omstilling, som virksomhederne efterspørger.

Udfordringer med faglærerkompetencer på det merkantile område

I undersøgelsen er alle de merkantile hovedforløbsskoler inviteret til at deltage i en skriftlig survey om bæredygtighed og grøn omstilling samt implementering heraf på uddannelsernes skoleforløb. I de 16 besvarelser, der danner grundlaget i denne undersøgelse, kan det bemærkes, at hovedforløbsskolerne er "Verdensmålsskoler" eller skoler, der er særligt motiverede til at arbejde med bæredygtighed og grøn omstilling.

På trods af at hovedforløbsskolerne er meget orienterede mod bæredygtighed og grøn omstilling har de udfordringer i forhold til at tage store skridt i forhold til at implementere bæredygtighed og grøn omstilling på uddannelsernes hovedforløb, der kan imødekomme det kompetencebehov virksomhederne i kortlægningen italesætter. Dette kan dels relateres til udfordringerne med elevernes kompetenceniveau inden for bæredygtighed og grøn omstilling på grundforløbene, men også på et stort behov for opkvalificering af underviserkompetencer i forhold til de merkantile faglige kompetencer inden for bæredygtighed og grøn omstilling. 17% af hovedforløbsskolerne vurderer at de har undervisere der i "meget høj grad" eller i "høj grad" har kompetencer til et øget fokus på brancherettet grøn omstilling i undervisningen på hovedforløbet.

For at kunne implementere grøn omstilling i undervisningen branche- og arbejdsopgave rettet på hovedforløbet er det en grundlæggende nødvendighed, at alle underviseres grønne, merkantile faglige kompetencer opkvalificeres både snarligt og regelmæssigt. En opkvalificering vil betyde, at underviserne vil opleve, at de ikke kun kender til og kan undervise bredt i grøn omstilling, men at de oplever at beherske emnet, og derigennem får faglig og branche- og arbejdsopgave rettet tryghed i at inkorporere grøn omstilling i eksisterende fag, moduler og temaer.

Hovedforløbsskolerne har taget initiativ til at løse udfordringen gennem et samarbejde med de to videnscentre på det merkantile område i forhold til at få udarbejdet undervisningsmaterialer og fagrettede cases om grøn omstilling, som videncentrene præsenterer for underviserne på workshops.

Tilskudsmodtager ser umiddelbart undervisernes kompetence Gap på hovedforløbet er en stor udfordring, som kan begrænse implementeringen af bæredygtighed og grøn omstilling i uddannelserne, da underviserne ikke føler sig kompetente. At undervisere og ledelse på hovedforløbsskolerne ikke føler sig kompetente i forhold til bæredygtighed og grøn omstilling, vil også kunne give en forsinkelse i den sparring og tilbud om kompetencer lærepladserne vil møde i det udbud hovedforløbsskolerne tilbyder og kan give en geografisk udfordring.

Desuden vurderer tilbudsmotager, at i og med at hovedforløbsskolerne mangler undervisere på hovedforløbene, der føler sig vidende og kompetente om de brancherettede arbejdsopgaver i virksomhederne, der påvirkes/ændres i relation til den grønne omstilling, vil det betyde at de faglige udvalg i forbindelse med revision og udvikling af specialefag på de 3 erhvervsuddannelser på detailhandel, handel og kontor står overfor den udfordring, at der er en risiko for, at hovedforløbsskolerne ikke kan løfte opgaven med at uddanne elever i de kompetencemål de faglige udvalg beskriver i relation til bæredygtighed og grøn omstilling.

I kortlægningen har hovedforløbsskolerne tilkendegivet, at de oplever grøn omstilling som definatorisk abstrakt, hvilket gør det svært at implementere i fag. Underviserne oplever, at der mangler en definition og begrebsafklaring af, hvad grøn omstilling betyder i konteksten af de tre erhvervsuddannelser. For underviserne opleves grøn omstilling på nuværende tidspunkt som et bredt og abstrakt begreb, hvilket gør det sværere at implementere grønne undervisningselementer i undervisningen. Det er en udfordring de faglige udvalg i samarbejde med eks. videnscentrene kan gøre mere operationel og sætte eksempler på, da ca. 1900 virksomhederne i de faglige udvalgs kortlægningen har tilkendegivet, hvilke kompetencer og udfordringer de ser i fremtiden i relation til den grønne omstilling.

På det merkantile område skal der i forbindelse med CSRD og ESG, værdikædeanalyse, produktokumentation og CO2 beregning arbejdes med indsamling af bæredygtighedsdokumentation på tværs af organisationen, som stiller krav til at der på hovedforløbene kan arbejdes med store datasæt, at der kan vises forskellige eksempler på, hvordan data kan indsamles, kontrolleres og kvalitetssikres, hvilket i højere grad end tidligere vil stille krav til at hovedforløbsskolerne har udstyr og programmer, der kan håndtere dette, samt at det er udstyr, hvor eleverne kan få lov til læring ved konkrete øvelser. Det betyder at hovedforløbsskolerne får brug for udstyr og programmer samt undervisere med kompetencer til at håndtere denne opgave. På de 3 erhvervsuddannelser inden for detailhandel, handel og kontor er det forventningen at de gennem deres salgs, indkøbs, logistiske, administrative og økonomiske kompetencer skal kunne bidrage til disse arbejdsopgaver i virksomhederne i forbindelse med den grønne omstilling. Tilskudsmodtager er det som en udfordring for hovedforløbsskolerne at understøtte de digitale og bæredygtige kompetencer hos eleverne, da hovedforløbsskolerne står med en udfordring med mangel på underviserkompetencer samt udstyr både hardware og

software, herunder softwarerobotter, der kan anvendes i en læringssituation og kompetenceopbygning i forhold til bæredygtighedsdokumentation.

De faglige udvalg vil gå i dialog i med de to merkantile videnscentre om undervisningsmaterialer, der kan imødekomme behovet. Men de faglige udvalg har ikke mulighed for at bidrage til hovedforløbsskolerne udvikling i forhold til udstyr og programmer til denne opgave. Hvilket tilskudsmodtager mener kan få en betydning for om hovedforløbsskolerne har mulighed for at give eleverne på de 3 erhvervsuddannelser inden for detailhandel, handel og kontor mulighed for at dygtiggøre sig i kompetencer til bæredygtighedsdokumentation, digitainability og værdikædeanalyse, som betyder at det vil forsinke virksomhederne i deres udvikling med den grønne omstilling og dermed med at realisere Danmarks klimamål.

Ud over ovenstående problemstillinger er der i forbindelse med kortlægning af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor udarbejdet et idékatalog med en opstilling af 8 udfordringer og barrierer, kortlægningen har identificeret samt de løsninger, der kan anbefales på de enkelte udfordringer, for hver af de tre uddannelser. [De tre idékataloger ligger på Uddannelsesnævnets hjemmeside.](#)

7. Projektafvikling

Nedenfor beskrives tilskudsmodtagers erfaringer med projektafviklingen samt hvordan der forventes at blive fulgt op på projektets konklusioner samt anbefalinger.

7.1 Tilskudsmodtagers vurdering af, om projektet har bidraget til puljens formål

I forbindelse med bidraget fra puljen er følgende beskrevet:

"Tilskuddet skal anvendes til at understøtte de faglige udvalgs arbejde med at kortlægge og fremtidssikre erhvervsuddannelserne i forhold til den grønne omstilling og bæredygtighed. De faglige udvalg skal anvende midlerne til at undersøge de specifikke uddannelsers fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling, udfordringer og forslag til mulige løsninger, herefter også omtalt som kortlægning.

Tilskuddet til Uddannelsesnævnet gives til kortlægning af fremtidige grønne kompetencebehov i detailhandelsuddannelsen, handelsuddannelsen og kontoruddannelsen. Kortlægningen skal omfatte alle tre uddannelser, men kan have særligt fokus på en eller flere uddannelser med begrundelse i, hvilke(n) uddannelse(r), som står mest centralt i forhold til grøn omstilling og bæredygtighed på det merkantile område og har den største tilgang af elever."

Tilskudsmodtager vurderer at den gennemførte kortlægning ligger inden for puljens formål og at tilskudsmodtager gennem de tildelte midler har fået mulighed for gennem en stor kvantitativ undersøgelse at afdække og få valideret et fremtidigt kompetencebehov i branchernes virksomheder samt meget konkrete viden om, hvilke kompetencer der i fremtiden skal til for at understøtte den grønne omstilling i virksomhederne og for at nå de danske klimamål.

Dialogen med hovedforløbsskoler i kortlægningen har givet de faglige udvalg viden om, hvilke øvrige udfordringer og mulige løsninger, der er i forhold til øget fokus og implementering af de grønne kompetencer i udvalgenes uddannelser.

7.2 Erfaringer med gennemførelsen af kortlægningen

De faglige udvalg har fået gennemført en kvalitativ undersøgelse og analyse af det fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling i virksomhederne på områderne detailhandel, handel og kontor. Analysen har givet de faglige udvalg en valideret, værdifuld og detaljeret viden, der kan bidrage til udvalgenes arbejde med at imødekomme virksomhedernes behov for faglærte kompetencer på det merkantile område.

De faglige udvalg har i Moos-Bjerre og Teknologis Institut haft dygtige samarbejdspartnere, der gennem professionelt og vedholdende arbejde på kort tid har gennemført og leveret et fyldestgørende datagrundlag og analyse i forhold til opdraget. Konsulenterne har gennem 1382 telefoninterviews med virksomheder, gennem skriftlig survey fra 473 lærepladser indsamlet et stort og validt materiale på hver af de tre erhvervsuddannelser, der giver de faglige udvalg et meget stort og værdifuldt datagrundlag fra branchens virksomheder om det fremtidige kompetencebehov i relation til grøn omstilling.

7.3 Opfølgning og anvendelse af projektets resultater

De faglige udvalg har løbende arbejdet med implementering af grøn omstilling i deres uddannelser. Den kvantitative kortlægning har vist de faglige udvalg at branchernes virksomheder tilkendegiver et stort kompetencebehov og at over halvdelen af virksomhederne i de brancher de 3 erhvervsuddannelser detailhandel, handel og kontor dækker, efterspørger faglærte medarbejdere med kompetencer i relation til den grønne omstilling.

De faglige udvalg er i gang med at vurdere og analysere, om uddannelsernes hovedforløb i dag indeholder eller rummer de kompetencer virksomhederne efterspørger. Desuden er de faglige udvalg i gang med i vidensdele med hovedforløbsskoler og undervisere om de kompetencer og arbejdsopgaver, der ændres eller påvirkes af den grønne omstilling. En yderligere udvikling af hovedforløbene foregår i et samarbejde med de faglige udvalgs hovedforløbsskoler på uddannelserne, idet det samarbejde er vigtigt for at samskabe en viden og udvikling, der giver dygtigere elever og kommende medarbejdere, der kan medvirke i virksomhedens grønne omstilling.

En udvikling af uddannelserne i relation til den grønne omstilling kalder ikke nødvendigvis på nye fag, men mere på en eksemplificering af hvilket fokus og hvilke arbejdsopgaver, der eks. skal indgå i fagene på uddannelsernes skoleforløb. Det giver et behov for udvikling af undervisningsmaterialer til hovedforløbene, der har implementeret grøn omstilling. De faglige udvalg kan her samarbejde med de to merkantile videnscentre, der i øjeblikket har stort fokus på at udarbejde læringsmaterialer til både EUD og AMU, og som har fået midler fra trepartsaftalen til fokus på grøn omstilling, som understøtter udvikling af de kompetencer virksomhederne mangler. Desuden bidrager videnscentrene med udvikling af underviserkompetencer i relation til de nye materialer.

På det merkantile område er der også bogforlag, der udarbejder undervisningsmaterialer til hovedforløbene og det vil være relevant at tage en dialog med dem om lærebogsmaterialer og hvilke tanker de gør sig i forhold til implementering af grøn omstilling i deres lærebogsmateriale.

De faglige udvalg vil i et samarbejde med efteruddannelsesudvalget HAKL, hvor undervisernes kompetencer i relation til den grønne omstilling også er udfordret, gennemføre fagfaglige webinarer for underviserne både på AMU og på EUD i emner inden for den grønne omstilling. Her vil specialister og virksomheder stille skarpt på, hvordan bæredygtighed og grøn omstilling håndteres i praksis i virksomhederne for at give underviserne praksisorienterede eksempler de kan anvende i undervisningen.

De faglige udvalg anvender desuden de etablerede undervisernetværk på de enkelte uddannelsesområder til en dialog om implementering af grøn omstilling i uddannelserne og dette arbejde vil de faglige udvalg fortsætte med, da det giver konkret adgang til dialog med underviserne om udfordringer og undervisernes konkrete erfaringer fra undervisningen samt fra lærepladserne.

8. Bilag

Kortlægning af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor er resulteret i et omfangsrigt data og bilagsmateriale, som betyder at det ikke er muligt at medsende materialerne med denne afrapportering, alle bilagsmaterialer skal derfor findes her på [Uddannelsesnævnets hjemmeside](#).